

Gian nan việc xử lý tình trạng "găm" hàng xăng dầu

THANH TÚ

Xăng dầu là vật tư thiết yếu, mang tính chiến lược đối với sự phát triển của đất nước, là yếu tố đầu vào của nhiều hoạt động sản xuất và tiêu dùng xã hội, nên việc điều chỉnh giá xăng dầu có ảnh hưởng tới chi phí sản xuất của hầu hết các ngành và hoạt động kinh tế. Thế nhưng, hiện tượng "găm" hàng xăng dầu trước mỗi lần tăng giá lặp đi lặp lại đã gây ra nhiều thiệt hại cho người tiêu dùng và làm "đau đầu" các cơ quan chức năng.

Cây xăng treo biển hết xăng trong dịp mặt hàng này chuẩn bị tăng giá

Tính từ đầu năm đến nay, thị trường xăng dầu đã có 10 lần điều chỉnh, 05 lần giảm và 05 lần tăng (riêng trong tháng 8/2012, mặt hàng xăng dầu đã 3 lần liên tiếp tăng giá vào các ngày 01/8, 13/8 và 28/8). Tại thời điểm điều chỉnh giá xăng dầu, đã xuất hiện một số cửa hàng, điểm bán cắt giảm thời gian bán hàng, thậm chí ngừng bán... Lực lượng Quản lý thị trường đã kiểm tra, phát hiện và xử lý một số cửa hàng vi phạm, ở khu vực miền Bắc là: TP. Hà Nội, Hà Nam, Vĩnh Phúc; ở phía Nam là TP. Hồ Chí Minh, Bình Dương, Đồng Nai... Đến hẹn lại lên là dịp khúc được nhiều đại lý "ưa chuộng", trong khi cơ quan quản lý cũng phải thừa nhận "việc găm hàng, chờ tăng giá xăng dầu ngày càng khó kiểm soát"... Mặc cho Nghị định 107/2008/NĐ-CP của Chính phủ đã quy định các mức phạt tiền đối với hành vi "găm hàng", mức xử phạt hành chính đối với hành vi găm hàng từ 10 – 60 triệu đồng. Hình thức phạt bổ sung là tước giấy phép kinh doanh của đơn vị vi phạm trong 12 tháng, hoặc tước giấy phép kinh doanh vô thời hạn với trường hợp vi phạm nhiều lần hoặc tái phạm. Trên thực tế, hiện tượng các cây xăng từ Nam ra Bắc đồng loạt thông báo "hết hàng", "mất điện" đã diễn ra phổ biến trước mỗi dịp xăng dầu "nhấp nhồm" tăng giá.

Để tăng cường công tác kiểm tra, xử lý các cây xăng găm hàng, Cục Quản lý thị trường – Bộ Công Thương

đã có văn bản giao các Chi cục Quản lý thị trường tổ chức kiểm tra, đồng thời báo cáo Bộ thành lập 02 đoàn công tác của Ban 127/TW trực tiếp kiểm tra, xử lý vi phạm. Theo đó, trong tháng 8, Cục Quản lý thị trường đã xử lý 62 vụ vi phạm, với số tiền xử phạt vi phạm hành chính là 383 triệu đồng. Tổng cộng trong 8 tháng đầu năm, đã kiểm tra 5.655 vụ, xử lý 933 vụ vi phạm, trong đó: Vi phạm về điều kiện kinh doanh 321 vụ; vi phạm về giá 40 vụ; vi phạm về cắt giảm thời gian bán hàng 05 vụ; xuất lậu xăng dầu 01 vụ; vi phạm về chất lượng 57 vụ; vi phạm về đo lường 42 vụ; vi phạm khác (không đăng ký hệ thống phân phối, mua bán xăng dầu ngoài hệ thống phân phối, tự ý phá niêm phong cột bơm)... 154 vụ. Bên cạnh đó, Cục Quản lý thị trường cũng nhắc nhở 266 đơn vị, đang chờ xử lý 39 vụ; tước quyền sử dụng Giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh xăng dầu của 32 cửa hàng kinh doanh xăng dầu vi phạm. Tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực xăng dầu là hơn 6,23 tỷ đồng.

Một số vụ vi phạm điển hình trong lĩnh vực xăng dầu, đó là ngày 27/8/2012, Chi cục Quản lý thị trường TP. Hồ Chí Minh tiến hành kiểm tra 02 công ty kinh doanh xăng dầu có địa chỉ tại số 234/3 đường Tô Ngọc Vân, phường Linh Đông, quận Thủ Đức phát hiện 271.000 lít dầu DO, hơn 442.000 lít dầu đen FO và 429 thùng phụ gia ngành sơn, toàn bộ chưa xuất trình hóa

đơn chứng từ. Chi cục Quản lý thị trường đã lấy mẫu DO, FO để kiểm định và niêm phong toàn bộ hàng hóa trên chờ xử lý. Tháng 8/2012, lực lượng Quản lý thị trường đã xử lý 02 vụ vi phạm do ngừng bán hàng không có lý do chính đáng (cửa hàng xăng dầu số 3, địa chỉ Châu Thới, huyện Dĩ An, tỉnh Bình Dương và cửa hàng kinh doanh xăng dầu Long Đức, địa chỉ ấp Long Đức 3, xã Tam Phước, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai), với tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính là 10 triệu đồng và tước quyền sử dụng giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh xăng dầu 03 tháng. Tiếp theo đó, ngày 27/8, Đội Quản lý thị trường quận Bình Thạnh (TP. Hồ Chí Minh) tiếp tục có tờ trình gửi UBND quận 6 và UBND quận Bình Thạnh đề nghị xử phạt 2 cửa hàng xăng dầu, trong đó có 1 cửa hàng phạt đến 50 triệu đồng và cả hai cửa hàng bị đề nghị tước quyền sử dụng giấy đủ điều kiện kinh doanh xăng dầu trong thời hạn 3 tháng.

Qua các vụ xử phạt hành vi găm hàng xăng dầu, các doanh nghiệp kinh doanh dầu mỗi xăng dầu và các cây xăng bán lẻ đều đưa ra những lý lẽ riêng để biện minh cho tình trạng này. Nếu doanh nghiệp đầu mỗi than phiền cây xăng thường cố tình đóng cửa, chờ tăng giá làm náo loạn thị trường thì cây xăng lại phản ứng, cho rằng nếu có thì chỉ đầu mỗi, tổng đại lý to mới bỏ công làm chuyện đó. Có nhiều lý do để cây xăng thanh minh chuyện đóng cửa như mất điện, hỏng trụ bơm xăng hay nợ tiền... hay theo kiểu “tình ngay, lý gian” như hết hàng. Song, theo ông Trương Quang Hoài Nam - Cục trưởng Cục Quản lý thị trường, lý do hết xăng là phổ biến nhất, hầu hết các cửa hàng bán lẻ đều khai báo nguyên nhân là do đơn vị đầu mỗi không cung ứng hàng kịp thời, không đủ hàng nên phải ngừng bán. Đây là lý do đang gây nhiều tranh cãi nhất và cũng tiềm ẩn hành vi găm hàng đầu cơ. Thật khó để biết đích xác, bốn xăng trống rỗng do đầu mỗi không cung cấp hay vì cây xăng không nhập hàng? Tuy nhiên, theo ý kiến của các cán bộ quản lý thị trường thì, trong quá trình kiểm tra, xử lý vi phạm rất khó xác định hành vi găm

hàng của doanh nghiệp vì các chủ doanh nghiệp có đủ “chiều” để đối phó, như: Lột vỏ trụ bơm xăng ra rồi bảo đang sửa chữa, hết hàng, nhưng không chịu nhập hàng tiếp, bán nhỏ giọt bằng cách giảm bớt nhân viên bán hàng và thời gian bán hàng... Nếu doanh nghiệp có lý do hợp lý để tạm ngưng hoạt động thì rất khó xử phạt vì hành vi găm hàng. Còn việc doanh nghiệp khai hết hàng thì phải xác định lại lỗi do ai, doanh nghiệp bán lẻ hay tổng đại lý... Vì thế, việc tìm ra lỗi để xử phạt rất gian nan, mà có xử phạt được thì mức phạt cũng chẳng đáng bao nhiêu so với lợi nhuận mà các doanh nghiệp này thu được khi họ vi phạm quy định. Cùng với đó, việc kiểm tra tình trạng găm hàng của doanh nghiệp là không dễ, bởi phải có điều tra, so sánh dựa trên số liệu mua bán hàng ngày của từng cây xăng. Vì thế, cứ mỗi khi xăng chuẩn bị tăng giá thì điệp khúc hết xăng, găm hàng lại tái diễn ở khắp các tỉnh, thành phố, mặc dù trước đó, lực lượng quản lý thị trường đã tung hết lực lượng đi thanh tra, kiểm tra.

Với những diễn biến phức tạp của tình trạng găm hàng xăng dầu chờ tăng giá, nhiều ý kiến cho rằng, chúng ta cần thực hiện tốt Công văn số 7908/BCT-TTTN của Bộ Công Thương về việc kiểm tra, kiểm soát thị trường xăng dầu. Theo đó, các doanh nghiệp đầu mỗi kinh doanh xăng dầu thực hiện nghiêm các quy định của Nghị định 84/2009/NĐ-CP về kinh doanh xăng dầu; bảo đảm cung cấp đủ, kịp thời số lượng, chủng loại xăng, dầu cho toàn hệ thống phân phối của mình (bao gồm cả tổng đại lý, đại lý, cửa hàng bán lẻ); ổn định mức dự trữ lưu thông xăng, dầu tối thiểu cả về lượng, cơ cấu chủng loại.

Sở Công Thương các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương chỉ đạo các doanh nghiệp kinh doanh xăng, dầu có cửa hàng bán lẻ trên địa bàn đáp ứng nhu cầu tiêu dùng tại địa phương; chỉ đạo Chi cục Quản lý thị trường chủ trì, phối hợp với các cơ quan, ban, ngành chức năng liên quan tăng cường kiểm tra, kiểm soát thị trường, tập trung vào việc kiểm tra thực tế tình hình kinh doanh xăng, dầu của doanh nghiệp và các hóa đơn chứng từ mua bán hàng hóa, nhằm phát hiện các hành vi vi phạm pháp luật trong kinh doanh xăng, dầu. Bên cạnh đó, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm pháp luật theo đúng quy định tại Nghị định số 104/2011/NĐ-CP của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính về kinh doanh xăng, dầu và các văn bản quy phạm pháp luật khác có liên quan, nhất là đối với các hành vi găm hàng, ngừng bán không rõ lý do; vi phạm về đối tượng mua, bán xăng, dầu; về giao, nhận tổng đại lý, đại lý kinh doanh xăng, dầu; về dự trữ xăng, dầu. Qua đó, làm rõ nguyên nhân, bắt cập trong công tác quản lý, thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm, nhằm đưa ra những giải pháp hiệu quả, kiên quyết ngăn chặn tình trạng này, không để tái diễn phức tạp. ❖

Khách hàng vào mua xăng nhưng không có người bán hàng